

Motion till riksdagen 2025/26:1243

av Anna-Caren Säterberg och Lena Bäckelin (båda S)

Boplikt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommuner möjlighet att införa boplikt som del av sitt detaljplanearbete för nya bostadsområden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En stor del av Sveriges kommuner lider av bostadsbrist, det vill säga att det råder ett behov av fler tillgängliga bostäder i hela eller delar av kommunen. Det kan handla om en växande befolkning, men en vanlig situation är att det råder bostadsbrist i kommunens centralort medan övriga delar har en bättre balans. En vanlig synpunkt i rådande situation är att det byggs för lite bostäder. Ett speciellt läge uppstår dock i främst kommuner med hög expansionstakt kombinerat med en stark besöksnäring. I exempelvis Åre och västra Härjedalen råder idag en akut bostadsbrist trots att byggtakten historiskt av nya hus har varit mycket hög. I dessa fjälldestinationer är efterfrågan på fritidsboende så stor att antalet permanentbostäder stadigt sjunker för att omvandlas till fritidsboenden.

Möjligheterna att köpa ett permanentboende försämras på grund av stadigt ökande priser. Med det lokala löneläget är det nästan omöjligt att konkurrera med vinterturisternas plånböcker. Kanske särskilt för välfärdens medarbetare. Över tid ökar risken för avfolkning av bygder eller försämrade samhällsservice till följd av personalbrist såväl i välfärden som i själva besöksnäringen.

Samhällen riskerar på så sätt att bli helt säsongsbetonade. Spirande under högsäsong men tomma under resterande del av året. Samhällen som kuliss för förmögna investerare och semesterfirare, istället för levande samhällen.

För att kommuner ska kunna motverka den här utvecklingen och stärka förutsättningar för god service till sina medborgare bör kommunen i sin samhällsplanering ha möjlighet att ålägga vissa områden med boplikt. En plikt för ägaren att faktiskt bo permanent på den fastighet som avses, och till det en möjlighet till sanktioner om så inte

sker. Ingreppet syftar till att medföra en differentierad, mer lokalt anpassad, bostadsmarknad.

Liknande möjligheter existerar redan idag i exempelvis Norge. Där kan ägare till exempelvis en lantbruksfastighet beläggas med krav att gården både bebos och brukas. Resultatet är att i attraktiva områden kan ett fritidshus gå för ett mycket högre pris än hela gården som ligger granne. I Danmark kan kommuner på liknande sätt i detaljplaner märka ut områden för helårsboende där man måste vara skriven för att få bo.

Möjlighet att införa boplikt som en del av detaljplaneläggning av bostadsområden i Sverige skulle ge kommuner över hela vårt land möjlighet att bättre balansera olika intressen mot varandra. Framför allt skulle det värna levande samhällen som i sin tur är en förutsättning för både näringsliv och turism.

Anna-Caren Säterberg (S)

Lena Bäckelin (S)